

FARMTEST: FORRENSNING AF KORN

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

FarmTesten belyser, hvor meget der typisk fjernes ved forrensning under praksisnære forhold med forskellige renserier på økologiske og konventionelle landbrug.

Ud fra frarensningsprocenten er den økonomiske betydning af forrensning belyst ved beregningseksempler.

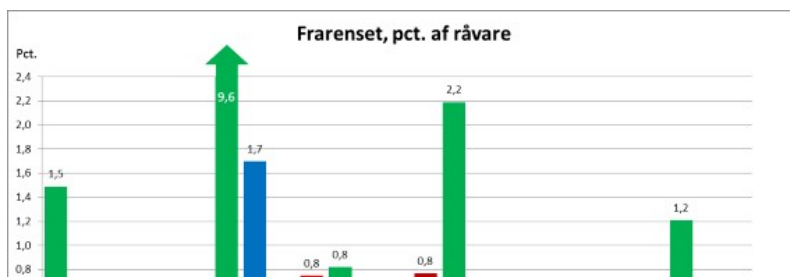
[Se hele FarmTesten via dette link.](#)

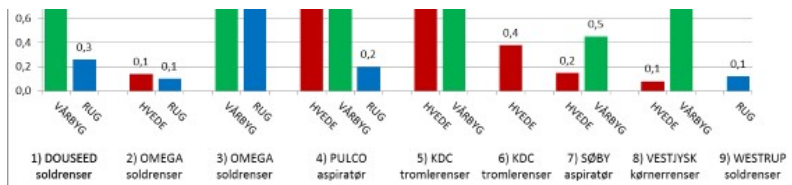
Forrensning er når en afgrøde renses før tørring og indlagring. Forrensning er typisk indbygget i transportforløbet fra korngrav til kornlager. Da transportkapaciteten typisk er mellem 40 og 80 ton pr. time, fjerner forrensning kun en mindre del af urenhederne.

Faktorer som kornets renhed efter høst (den råvare maskinen skal forrense) har meget stor betydning for, hvor meget der kan frarenses. Den hastighed kornet føres gennem forrenseren har også meget stor indflydelse på, hvor meget der frarenses.

Det skal understreges at FarmTestens målinger af den procentvise frarensning, opnået med de forskellige renserier, ikke nødvendigvis afspejler maskinernes evne til rensning.

Der sås en meget stor variation i den frarensede mængde. Frarensningsprocenten for landbrug 3 var exceptionel høj. Det skyldes, at landbruget anvender en praksis, hvor der høstes med meget åbne solde, for at fjerne så mange ukrudtsfrø fra marken som muligt.

- Hvis man ser på afgrødearterne separat, er der en tendens til at der frarenses mest i vårbyg, næstmest i hvede og mindst i rug. Det hænger sandsynligvis sammen med, at byg potentielt indeholder en høj andel af stak mv. i forhold de øvrige afgrødearter. Rug indeholder potentielt få urenheder. Derfor mindst frarens.
- Når landbrug 3 udelades, frarenses der mellem 0,1 og 2,2 pct. af den urensede afgrødemængde.
- Der frarenses mest ved vårbyg. Her er der frarenses mest med sold- og tromlerenserne, efterfulgt af kørner-/luftrenseren og aspiratørerne.
- For hvede og rug er forskellene ikke entydige.
- Forskellene er generelt små, og frarensningsprocenterne er givetvis påvirket af andre faktorer som høstforhold, mejetærskerindstilling mv.
- Gennemsnitlig frarens for alle landbrugene var: 1,2 pct.
- Gennemsnitlig frarens for de konventionelle landbrug var: 0,5 pct.
- Gennemsnitlig frarens for de økologiske landbrug var: 1,8 pct.

Vandindholdet for frarenssets tunge fraktion (frarenses på sold) er bestemt, for at fastslå om der var forskel mellem afgrødens og frarenssets vandprocent. Der var en variation på mere en 10 procentpoint.

- Gennemsnittet for alle landbrugene var: 0,6 pct.
- Gennemsnittet for de konventionelle landbrug var: 0,2 pct.
- Gennemsnittet for de økologiske landbrug var: 1,2 pct.

Forskellen i vandindhold er størst, hvor der hjemtages en stor andel af grønne plantedele. Hvor der høstes en moden afgrøde, samtidigt med at mejetærskeren er korrekt indstillet, vil forskellen være tæt på 0 pct.

ØKONOMI

Der er regnet på den marginale driftsudgift til olie ved tørring, da det forudsættes at kapitalomkostninger, løn og vedligehold er afholdt på tørrings- og opbevaringsanlægget.

I et af flere eksempler er besparelsen beregnet for et parti på 14.000 hkg korn. Der er regnet på 6 pct. nedtørring og 2,0 pct. frarens. Der sparet godt 4.000 kr. pr. år - eller ca. 30 øre pr. hkg urenses afgrøde.

Et par eksempler på investeringsberegninger viser, at forrensning kan forventes at koste i størrelsesordenen 35 - 75 øre pr. hkg. Det betyder, at forrensning isoleret set ikke kan betale sig ud fra en besparelse i tørringsomkostningerne.

Der er til gengæld mange andre forhold, som taler for rensning af kornet.

- Sikring af kornets kvalitet
- Forrensning kan være en nødvendighed for at sikre ensartet luftgennemgang og tørring, hvis der er erfaring for mange urenheder i den høstede afgrøde.
- Reduceret slitage af bevægelige dele på kornlagre samt transport- og fodringsanlæg.

Ud over førnævnte grunde viser erfaringer med kornrensning (Hjemmeblandermanagement, "SEGES Videncenter for Svineproduktion"):

- Færre mave-/tarmsymptomer (gaspustere, endetarmsudfald, etc.)
- Mindre slitage på mølle og vådfodringsanlæg
- Altid relevant ved amerikanersilo med omrøring (skidt i bund)
- Godt ved vådfodring (mindre slid på ventiler)
- Godt ved slaglemøller (færre ødelagte sold)

Når disse aspekter medregnes, kan de give yderligere økonomisk bidrag, så forrensning samlet set kan være en god forretning.